

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2Articoli și corespun-
dente pentru pu-
blicare se trimit re-
dacțiunei.Concure, inserțiuni
precum și taxele de
abonament se trimit
Administrațiunei ti-
pografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMANIA ȘI
STRĂINĂTATE:Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Protocol

despre ședințele Sinodului eparhial din dieceza gr.-or.
română a Aradului, ținute în sesiunea ordinară a
anului 1907.

Ședința VI.

S'a ținut la 2/15 Maiu 1907, oara 4. p. m.

Președinte: P. S. Sa Domnul Episcop Ioan I. Papp;
Notar: Dr. George Ciuhandu.**Nr. 65.** Se cetește protocolul ședința V și
Se verifică.**Nr. 66.** Prezidiul prezintă arătarea învă-
țătorului Ioan Cloambeș din Șumugiș contra
asesorului consistoria I Andrei Horvath.

Se transpune Consistorului din Oradea-Mare.

Nr. 67. Urmează la ordinea zilei referada
comisiunei organizatoare, prin raportorul Nicolae
Zigre, asupra proiectului de *Regulament al afa-
cerilor interne* ale Consistoarelor.Comisiunea face propunerea a se luă pro-
iectul de regulament la cunoștință atât în ge-
neral, cât și în special.Față cu aceasta propunere deputatul Dr.
George Adam face următoarea contra-propu-
nere:Proiectul de regulament al afacerilor interne
consistoriale, se restituie Consistorului cu îndru-
marea, să-l tipărească și distribue cât mai tim-
puriu membrilor sinodali, apoi la sesiunea pro-
ximă să-l prezinte din nou spre dezbatere.După o discuțiune mai lungă, punându-se
chestiunea la vot,

Se primește contra propunerea.

Nr. 68. Aceeași comisiune referează asupra
raportului Delegațiunii congresuale pentru des-
părțirea ierarhică, care raport la propunere co-
misiunei

Se ia în general, și în special, la cunoștință.

Nr. 69. Privitor la propunerea sinodului
protopopesc din Vașcou, pentru înființarea unei
catedre juridice și de economia practică la in-
stitutul ped.-teol., în urma propunerii comisiunei,
se enunță:Propunerea din chestiune se transpune Consisto-
rului din Arad pentru studiere și conziderare amăsurat
necesităților culturale.**Nr. 70.** Urmează *referada comisiunei epi-
trophești*, prin raportorul Mihai Veliciu, asupra
propunerii deputatului Emanuil Ungurean, pre-
zentată în ședința a doua a acestei sesiuni sub
Nr. 9 relativ la urcarea *salarelor funcționarilor
consistoriali și profesorilor* dela institutul ped-
teologic.

Comisiunea propune ca:

Doarece întregul venit al fondului bisericesc
și școlar, care e menit să contribuie cu anumite
procente la susținerea Consistorului și a insti-
tutului pedagogic-teologic, este eshauriat;Deoarece alie fonduri speciale pentru aceste
scopuri dieceza nu are, decât fondul preoțesc,
cărui sinodul cu concluzul său de sub Nr.
147/1877 i-a cedat toate resursele de venit cari
mai nainte curgeau în fondul general diecezan:Sinodul însărcinează pe P. S. Sa Domnul
Episcop, ca, în conțelegere cu Consistorul din
Arad, să combineze, împreună cu adunarea ge-
nerală a fondului preoțesc, modalitatea după
care acest fond să vină diecezei întru ajutor
la acoperirea deosebitelor trebuințe ale diecezei,
între cari ameliorarea plății funcționarilor con-
sistoriali și a profesorilor dela institutul ped-
teologic, sistemizarea și îndeplinirea catedrelor
necesare la acest institut, precum și susținerea
școlii de fete, din Arad, augmentândă conform
recerințelor școlilor civile.Totodată se îndrumă Consistorul, ca la se-
siunea proximă sinodală, pe baza combinațiilor
făcute, să prezinte un proiect detailat despre
ameliorarea salarelor profesorilor dela institutul
diecezan, precum și în privința prevederii ca-
tedrelor dela institut.Și până atunci însă, se autorizează P. S.
Sa Domnul Episcop ca, în conțelegere cu Con-
sistorul; să afle modalitatea și isvoarele, din
cari și în anul acesta să deie ajutoare de
scumpete tuturor funcționarilor consistoriali și
profesorilor dela institut.Deputatul Pavel Rotariu face contrapropu-
nerea următoare: Propunerea deputatului Emanuil
Ungurean să se transpună Consistorului eparhial

din Arad cu însărcinarea ca, studiând natura juridică a fondurilor diecezane existente deja ale diecezei, să afle eventualele isvoare, din cari s'ar putea crea un fond special de ajutorare, respective de acoperire a lipsurilor extraordinare ale diecezei.

Deputatul Dr. George Adam propune amendamentul, ca funcționarilor consistoriali și profesorilor seminariali să li-se amelioreze salarele chiar dela 1 Maiu a. c. începând.

Dupăce la discușiune a servit cu clarificări și P. S. Sa și au luat cuvânt deputații Dr. Nicolae Oncu, Vasile Mangra, Roman R. Ciorogar, ajungând chestiunea la vot

Se primește în întregime propunerea comisiunei.

Nr. 71. În urma propunerii aceleiași comisiuni, făcută asupra propunerii Consistorului din Oradea-mare pentru ameliorarea *salarului vicarului episcopesc*,

Sinodul încuviințează a se ameliora la 10.000 cor. salarul vicarului episcopesc din Oradea-mare, și adeca în contul bugetului și a resurselor Consistorului din Oradea-mare.

Nr. 72. Aceeași comisiune și acelaș raportor referează asupra concluzului Nr. 64 adus în ședința premersă cu privire la *cvincvenalele și relutul de cortel* ale profesorului catihet Alexandru Mihuța din Timișoara, La propunerea comisiunei,

Sinodul îl pune pe profesorul catihet Alexandru Mihuța, cu începere dela 1 Ianuarie a. c., în dreptul de a uză de beneficiul cvincvenalelor ce-i compet după anii de serviț, și al relutului de cortel, cest din urmă în suma anuală de 500 cor., de ceeace se va ținea cont la stabilirea bugetului Consistorului din Arad.

Nr. 73. Urmează la ordinea de zi bugetul Consistorului din Arad pe anul 1907 care se votează precum urmează :

Budgetul

Consistorului rom. gr.-or. din Arad pe anul 1907.

A) Venite (acoperire)	A fost prelininat în 1906.	S'a votat pe 1907.
a) ordinare :		
Bani gata, rămași la 31 Decemvrie 1906 . . .		1181·76
Ajutor de staf pe 1907	17300·—	17300·—
Contribuirea de 4 fil. de suflet,	14300·—	14300·—
Contribuirea de 4 fil. de suflet, din restanță .	1500·—	—·—
Taxe de 1 cor. dela cu- nunii	1200·—	1500·—
60% din venitul fondului bisericesc-clerical . .	25987·50	25592·20
60% din venitul fondului școlar și aucta . . .	4186·44	4196·70

	A fost prelininat în 1906	S'a votat pe 1907.
Cvota 10% spese de ad- ministrațiune din ve- nitul curat al fondu- rilor și fundațiilor	19081·82	19859·38
Din pretensiunile vechi ale fondului general	1000·31	—·—
Din venitul sesiilor re- duse întru acoperirea parțială a retribuției protoprezviterilor . .	10200·—	10200·—
Spesele biroului sinodal dela deputați	200·—	200·—
Cvota 3/5 din venitul curat al fondului pentru pro- movarea culturai reli- gioase	1354·93	1467·13
Didactru teol.-pedagogic	1500·—	1500·—
Taxe de examen și în- tărire învățătoarească	1500·—	1500·—
b) <i>extraordinare :</i>		
Ajutorul de stat	17300·—	—·—
Anticipația din ajutorul de stat pe 1906, dată Consist. din Oradea- mare în 1905	12000·—	—·—
Arenda casei din strada Batthyányi Nr. 2 . . .	800·—	1200·—
Cvota 10% extraord. din fond. biser. pentru e- dificarea cancelariilor	—·—	4265·36
	129411·—	104262·53

B) Spese.

I. *Senatul bisericesc.*

a) *ordinare :*

Salarul asesorului ordinar	2400·—	2400·—
Adaus personal acestuia	600·—	600·—
Relut de cortel acestuia	500·—	500·—
Salarul și 5 cvincvenale profesorului-director al institutului ped.-teol.	2800·—	2800·—
Retribuțiune direcțională acestuia	400·—	400·—
Salarele alor 2 profesori de teologie à 1800 cor.	3600·—	3600·—
Relut de cvartir la trei profesori de teologie	1500·—	1500·—
Salarul profesorului de cant și muzică	1600·—	1600·—
Relut de cortel acestuia	400·—	400·—
Salarul profesorului su- plent la teologie . . .	800·—	600·—
Contribuire la budgetul mitropolitan	300·—	300·—
Stipendii pentru teologi	2400·—	2400·—

	A fost prelininat în 1906	S'a votat pe 1907.		A fost prelininat în 1906.	S'a votat pe 1907.
Ajutoare de caritate . . .	300.—	300.—	Relut de cortel acestuia	500.—	500.—
Retribuția alor 11 proto- topopi din districtul Consist. din Arad . . .	11000.—	11000.—	Salarul controlorului con- tabil	2000.—	2400.—
Retribuția alor 6 proto- popi din district. Cons- istorului din Oradea- mare	6000.—	6000.—	Relut de cortel acestuia	500.—	500.—
b) <i>Spese extraordinare:</i>			Salarul cassarului cons- istorial	2400.—	2400.—
Diurne și spese de esmi- siuni	800.—	800.—	Relut de cortel acestuia	500.—	500.—
Spese neprevăzute . . .	400.—	400.—	Salarul referentului aju- tator la senatul epi- tropesc	1600.—	1600.—
	35800.—	35600.—	Relut de cortel acestuia	400.—	400.—
II. Senatul școlar.			Salarul adjunctului con- tabil	1200.—	1200.—
a) <i>Spese ordinare:</i>			Onorar fiscalului consis- torial	1600.—	2000.—
Salarul asesorului ordinar	2400.—	2400.—	Onorar esactorului . . .	800.—	800.—
Relut de cortel acestuia	500.—	500.—	Salarul arhivarului . . .	1200.—	1200.—
Salarele profesorilor pre- parandiali (unul à 2800 cor.; 3 à 1800 cor. și 1 à 1600 cor.) . . .	9800.—	9800.—	Salarul protocolistului .	1000.—	1000.—
Relut de cortel acestora	2500.—	2500.—	Dotarea canceliștilor . .	4000.—	4000.—
Onorar profesorului de higienă și medic . . .	1200.—	1200.—	Simbria servitorului de cancelarie	720.—	720.—
Onorar profesorului de desemn și caligrafie—	200.—	200.—	Incălzitul și luminatul lo- calului consistorial . .	1000.—	1200.—
Salarul învățătorului dela școala de aplicație . .	800.—	800.—	Tipărituri p. Consistor .	1000.—	2000.—
Onorar propunătorului de economie	800.—	800.—	Recvizite de scris, mo- bile, porto	1000.—	1000.—
Susținerea alumneelor .	2500.—	2500.—	Contribuție și ecvivalent	100.—	100.—
Recvizite de învățământ la seminar	300.—	300.—	Taxă de canalizare, apă și asigurarea edific. . .	600.—	400.—
Recvizite de scris și spese direcționale	200.—	200.—	Diurne și viatic deputa- ților sinodali	3000.—	2500.—
Recvizite de învățământ în economie	150.—	150.—	b) <i>Spese extraordinare:</i>		
Incălzitul și luminatul la institut	450.—	450.—	Diurne și viatic deputa- ților congresuali . . .	2400.—	2400.—
Catifelelor	4600.—	5500.—	Diurne și viatic la co- misiuni	400.—	400.—
b) <i>Spese extraordinare:</i>			Depurarea împrumutului restant din 2 fonduri	5808.47	—.—
Diurne și spese de esmis. și inspecțiune	2000.—	2000.—	Depurarea împrum. în- terim. din fond. bis.	17000.—	—.—
Ajutoare culturale . . .	2000.—	2000.—	Subvențiunea lui Ioan Moldovan	600.—	600.—
Spese neprevăzute . . .	400.—	400.—	Subvențiunea vād. Milca Bodea	96.—	96.—
	30800.—	31700.—	Cvota pe 1907, întru depur. împr. gimn. din Brad, la fond. bis. . .	400.—	400.—
III. Senatul epitropesc.			Cvota împrumutului luat pe 12 ani din fondul bisericesc pentru casa Nr. 2 din st. Bathányi	2166.66	2166.66
a) <i>Spese ordinare:</i>			Interesele acestui împrumut	867.75	1015.60
Salarul asesorului ordinar	2400.—	2400.—	Spese neprevăzute . . .	800.12	800.38
Relut de cortel acestuia	500.—	500.—	În contul speselor de e- dificare a cancelariilor	5000.—	4265.36
Salarul secretarului cons.	2400.—	2400.—		66759.—	44664.—
Adaus personal acestuia	800.—	800.—			

	A fost preluinat în 1906.	S'a votat pe 1907.
C) Recapitulare.		
I. La senatul bisericesc	35800.—	35600.—
II. „ „ școlar	30800.—	31700.—
III. „ „ episcopesc	66759.—	44664.—
	133359.—	111964.—
D) Bilanț.		
Venite	129411.—	104262·63
Spese	133359.—	111964.—
Deficit	3943.—	7701·47

Nr. 74. La propunerea aceleiași comisiuni.

Se stabilește în următoarele :

Bugetul

Consistorului român gr.-or. din Oradea-mare, pe anul 1907.

A) Venite.	Preluinat în 1906	Votat în 1907
Remananta cassei din anul trecut	1258·32	883·44
Ajutor dela stat	12000.—	12000.—
Competența sidoxială	1200.—	1200.—
Cvota din fondul preoțesc : retribuție protopopilor	6000.—	6000.—
Cvota din fondul școlar, pentru ajutor	969.—	903·30
Contribuiri eparhiale	7000.—	10000.—
Taxe de câte 1 coroană dela cununii	100.—	225.—
10% spese de manipulare dela fonduri și fundațiuni	269·78	261·38
Diferiți alți bani	300.—	300.—
	29097·10	31773·12

B) Spese.

I. Senatul bisericesc.		
Salarul vicarului-președinte	6000.—	10000.—
Salarul asesorului referent bisericesc	2400.—	2400.—
Relut de cortel acelaia	500.—	500.—
Retribuția protopopilor	6000.—	6000.—
Spese de călătorie în afaceri bisericești	200.—	200.—
Ajutorarea bisericilor serace	1000.—	1000.—
	16100.—	20100.—

	Preluinat în 1906	Votat în 1907
II. Senatul școlar.		
Remunerațiunea catiheților	500.—	500.—
Pentru ajutorarea școlaelor și întregirea dotației învățătorilor	969.—	903·30
Spese de călătorie în afaceri școlare	200.—	200.—
	1669.—	1603·30

III. Senatul episcopesc.

Salarul secretarului	2400.—	2400.—
Adaus personal acestuia	500.—	500.—
Salarul arhivarului	1600.—	2000.—
Relut de cortel acestuia	400.—	400.—
Onorar fiscalului	600.—	600.—
Salar pentru un scriitor ordinar	1200.—	1200.—
Onorar cassarului	200.—	200.—
Onorar controlorului	200.—	200.—
Simbria servitorului	360.—	360.—
Lemne pentru cancelarie	300.—	350.—
Recvizite pentru cancelarie	150.—	150.—
Instruirea cancelariei	150.—	150.—
Luminarea	60.—	60.—
Tipărituri pentru toate resorturile	500.—	500.—
Contribuție și ecivalent	400.—	400.—
Competința sidoxială	1200.—	1200.—
Competințe și diurne deputaților sinodali	1200.—	1200.—
Competințe și diurne deputaților congresuali	1200.—	—.—
Spese de călătorie în afaceri epitropești	100.—	100.—
Conservarea edificiului consistorial	400.—	400.—
Spese neprevăzute	200.—	200.—
Diferiți alți bani	—.—	300.—
Prețul protocolului congresual	300.—	—.—
	13620.—	12870.—

C) Recapitulare.

I. Senatul bisericesc	16100.—	20104.—
II. „ școlar	1669.—	1603·30
III. „ episcopesc	13620.—	12870.—
	31389.—	34573·30

D) Bilanț.

Venite	29097·10	31773·12
Spese	31389.—	34573·30
Deficit	2291·90	2800·18

Nr. 75. Urmează *referada comisiunei petiționare*. Raportor Dr. Cornel Ardelean.

Cererea comitetului par. din *Petigd* pentru descrierea restanței de taxe de asigurare, la propunerea comisiunei

se relegeă, pentru competență rezolvare, la Consistorul din Arad.

Nr. 76. Cererea văduvei Ecaterina *Perin* pentru ajutor, la propunerea comisiunei

se relegeă pentru competență rezolvare, la Consistorul din Arad.

Nr. 77. Cererea comunei bisericești din *Luncșoara* (protopr. Hălmagiului) pentru ajutor la edificarea bisericii, la propunerea comisiunei

se relegeă, pentru competență rezolvare, la Consistorul din Arad.

Nr. 78. Cererea comitetului parohial din *Petigd* pentru ajutor la adaptarea casei parohiale, la propunerea comisiunei

se relegeă, pentru competență rezolvare, la Consistorul din Oradea-mare.

Nr. 79. Cererea parohiei din *S.-Cristur* pentru colectare în favorul edificării bisericii, la propunerea comisiunei

se incuviințează pe teritorul eparhiei.

Nr. 80. Cererea comitetului parohial din *Oradea-mare* pentru colectarea în favorul renovării bisericii, la propunerea comisiunei

se incuviințează pe teritorul eparhiei.

Nr. 81. Cererea comitetului parohial din *Luncșoara* (protopresviteratul Hălmagiului) pentru colectare în favorul bisericii, la propunerea comisiunei

se incuviințează pe teritorul eparhiei.

Nr. 82. Cererea comunei bisericești *Guravăii*, pentru colectare în favorul bisericii, la propunerea comisiunei

se incuviințează pe teritorul eparhiei.

Nr. 83. Urmează *referada comisiunei budgetare*. Raportorul Cornel Lazar propune în numele comisiunei, iar sinodul

stabilește speșele sesiunei sinodale actuale și anume:

deputaților districtului Arad . cor. 1616·40

deputaților „ Oradea-mare „ 963·—

în total suma de cor. 2579·40

care se asignează la cassa Cosistorială în contul budgetelor Consistoriale.

Nr. 84. Pentru *verificarea protocolului* acestei ședință

se designează deputații sinodali locuitori în Arad și biroul.

Nr. 85. Terminându-se agendele prezentei sesiuni, P. S. Sa părintele Episcop mulțu-

mește lui Dumnezeu că ne-a învrednicit a ne întruni cu pace și a încheia cu bine lucrările pentru aceasta sesiune, și mulțumind totodată și deputaților pentru promptitudinea cu care s'au prezentat la sinod și pentru zădul, interesarea și seriozitatea cu care au participat la rezolvirea chestiunilor puse la ordinea de zi, și implorând binecuvântarea de sus asupra lucrărilor sinodului și asupra deputaților, — la ora 7^{1/2} sara declară sesiunea sinodală din acest an de închisă.

Deputatul Pavel Rotariu mulțumește P. S. Sale, în numele deputaților, pentru zădul și tactul cu care a condus sesiunea încheiată, accentuând stăruințele și rezultatele bune la cari au ajuns afacerile diecezei sub conducerea P. S. Sale

Dr. George Ciuhandu.

notar general.

Acest protocol s'a cetit și verificat în ședința subscrișei comisiuni sinodale.

Arad, la 7/20 Maiu 1907.

Ioan I. Papp,

Episcop, președinte.

Vasilii Goldiș,
Ioan Russu Șirianu,
Giorgiu Popoviciu,
Sever Bocu,

Roman R. Ciorogariu,
Ioan Costa,
Sava Raicu,
Dr. George Ciuhandu.

Evoluțiunea și depravațiionismul.

— Urmare. —

Tot ce se prezintă obiectiv în acea formă paralelizmului psihofizic, produce *ideea despre frumos și plăcut* și invers. Tot fenomenul armonic cu buna noastră stare individuală produce sentimentul plăcerii, altfel neplăcere sau frică. Atât buna cât și plăcuta noastră stare individuală e condiționată de raportul armonic între referințele situației actuale și între existența noastră, de aceea *armonia este metrul universal pentru calitățile obiectelor* cât și subiectiv pentru *tonica sentimentelor*, cari notează atitudinea noastră subiectivă față de obiectele concrete.

Analog cum măsurăm toate mărimile după mărimea noastră, așa și oportunitatea situației și bonitatea obiectelor o calculăm după interesul nostru de bună stare, ceea ce încă demonștră, că conservarea este universalul motor pentru acțiunile fizice și intelectuale.

Între obiectele noțice, cari ne impresionează în mod plăcut sau neplăcut, aflăm atât obiecte reale, cât și ideile decopiate de pe dănsese, căci de nu ne-am putea face închipuire despre relația unui obiect față de buna noastră stare, obiectul singur nu poate produce sentiment-ci numai senzație.

Cunoștința animalului e mărginită la obiectele prezente, pe cari le deosebește unul de altul; dară omul care după menirea sa nu este numai robul momentului, ci a cărui existență fizică e destinată pentru cea spirituală viitoare, nefiind creat numai pentru prezent ci și pentru viitor, cu ajutorul rațiunii poate din trecut și prezent cunoaște viitorul, *de aceea el este capabil a-și face cunoștinți și din idei*, fără ca obiectele lor să fie de față; și din ideile prezente el este în stare, ideografic, a-și reconstrui ează obiectele absente. Știința obiectivă ca depoul tuturor cunoștințelor nu este alta decât perpetuarea ideilor din trecut în prezent și viitor. Deasemene nici dispoziția omului pentru motivele estetice *frumos și plăcut* nu este alta decât constanta păstrare a ideii despre armonia naturală, în mijlocul cărei omul trăește. Privirea în viitor esto o idee rezultantă din ideile despre trecut și prezent ca și conștiința despre superioritatea sa nimic alta decât rezultanta ideilor despre calitățile empirice cunoscute și practic probate. Ideea misiunii eterne, care ne ridică în conștiința de sine peste celelalte creaturi, rezultă din o mulțime de alte idei, ce ni-le facem prin compararea calităților noastre cu cele ale celorlalte vietăți pe de o parte și a destinului lor pe de altă parte.

Reasunând cele atinse despre *calitățile omului*, constat, că *el este o ființă ideală, care intelectual trăiește în idei și din idei.*

În puterea intimului raport reciproc dintre corp și spirit omul nu este corp sau spirit ci prin intima lor amestecătură el se prezintă ca o ființă deosebită de dănsule, analog cum se deosebește produsul de factorii în dânsul implicite cuprinși. Prin acest raport psihofizic ambele constitutive sunt în câtva așa zicând denaturate. Denaturarea aceasta constă în acea schimbare, că corpul nu este curat numai materie inertă sau numai un simplu mecanism complicat ci ca un organism artistic alcătuit el în câtva e afectat de spiritul ce-l însuflețește. Sufletul încă nu este numai spirit curat intelectual, ci și o forță energetică, care susține în corp acțiunea organică și viața. În acea intimitate corpul este capabil de ecoul evenimentelor spirituale, precum sufletul este accesibil pentru impresiile senzoriale. Sufletul fiind de aceea autorul tehnic al vieții corporale, precum este corpul vasul și organul, înlăuntrul cărui viața sufletească se petrece, ca tovarăși unul este pentru altul simpativ. În vigoarea acestui raport intim unul fiind legat de altul și unul capabil de dispozițiile altuia, unul se manifestează prin altul. De aceea omul având a realiza misiunea sa finală, nu o poate fără de corp, deasemenea nici pe cea fizică fără de cooptarea spiritului, ci ambele constitutive cooperează solidar fiecare în propria sa competență la plinirea misiunii temporale și eterne.

Dacă în principiul acestei intime relații diferențele esențiale ale ambelor firi până la reciprocă simpatie s'au armonizat, dacă aubele compun în mod în-

tregitor pe om, cum poate el, a cărui viață nu este decât rezultatul coingerenței lor intime, la îngrijirea corpului să nu fie socoteală de spirit sau la îngrijirea spiritului să desconsidere corpul? (Va urma).

CRONICA.

Sărbarea iubilară de 40 de ani dela încoronarea M. Sale Împărat și Rege Francisc Iosif I. Sămbătă, în 26 Maiu (8 Iunie) a. c. s'au împlinit 40 de ani dela încoronarea gloriosului nostru Împărat și Rege, la care zi iubilară și din partea credincioșilor bisericeii noastre ortodoxă române au participat I. P. S. Sa D-I Mitropolit și P. S. Sa D-I Episcop diecezan al Aradului. În toate bisericile s'a serbat cu solemnitatea cuvenită serviciu divin cu doxologie, la care au participat credincioși, elevii școlari cu învățătorii, și autoritățile locale.

Nouă lege școlară. Știrea dată de foile din capitală, că ministrul de instrucțiune, contete Apponyi, a fost la Viena, ca să prezenteze Maiestății Sale noua lege școlară spre sancționare, e desmînțită în mod categoric din partea biroului ungar de corespondență, care declară, în urma autorizării primite, că călătoria ministrului Apponyi la Viena n'a stat în nici o legătură cu sancționarea noiei legi școlare. Despre sancționarea noiei legi școlare nu putea fi vorba, afirmative, nici pentru aceea, pentrucă legile nouă școlare încă nu sunt trecute prin toate formele oficioase, cari premerg sancționării. Adresa Arhierieilor noștri a sosit la mânăle Maiestății Sale înainte de a i se fi prezentat noiele legi școlare spre sancționare preainaltă. (După „Tel. Rom.“)

Două ordinațiuni ale ministrului de culte. Ministrul pe culte, contete Apponyi a adresat senatului pentru instrucțiunea țării o ordinațiune privitoare la instrucțiunea adulților. Arată scăderile învățământului în general căci abia 51.5% din populațiunea țării știe scrie și ceti. Fiind deci fii poporului un factor însemnat în viața publică, statul nu se poate mulțami numai cu instrucțiunea elementară, din contră trebuie să le dea ocaziune ca să se cultive în mod practic până la etatea de 21 ani. Ministru îndrumă senatul, ca să-i nainteze un plan, conform căruia s'ar putea face instrucțiunea obligatorică a adulților analfabeți cu ajutorul statului și cu cooperarea municipiilor; mai departe cum s'ar putea înființa pe calea legislativă un institut regnicolar, care să îngrijască de cultivarea tineretului dela 12—21 ani.

O altă ordinațiune a ministrului e îndreptată către inspectoratul suprem al țării pentru musee și biblioteci. În senzul acestei ordinațiuni au să se zidească de urgență în 9—10 orașe din provincie din partea municipiilor, însă cu ajutorul statului, așa numitele „*edificii culturale*“. Acestea se conțină biblioteci publice, săli de conferențe, laboratorii, seminarii și ateliere pentru arte. Ministrul provoacă inspectoratul ca să-i facă propunere, cari orașe din provincie să fie luate deocamdată în vedere pentru zidirea numitelor „*edificii culturale*“.

Secțiunea istorică a „Asociațiunei“ a ținut ședință Joi, la oarele 4 sub prezidenția dlui I. S. Șuluțu, fiind de față membrii T. V. Păcățian, Nicolae Togan Dr. Ioan Lupaș Silvestru Moldovan și Victor Păcală. S'a decis compunerea și tipărirea în broșură a dicționarului comunelor din țară, locuite de Români cu numirile lor românești, ungurești și nemțești, în ordine alfabetică. Cu executarea au fost încredințați membrii: Silvestru Moldovan, Nicolae Togan și Victor Păcală. Dl. Silvestru

Moldovan a făcut apoi comunicare despre cea mai veche geografie universală, tipărită în românește, iar dl Dr. Ioan Lupaș a prezentat mai multe documente însemnate, copiate din biblioteca Bruckenthal. După publicarea lor, și a altora, astăzi nu este unde să se facă, secțiunea va face propunere, ca revista „Transilvania“ să fie reînființată, ca revistă istorică-științifică. Noi socotim, că ar fi mai consult ca în loc de a se reînființa „Transilvania“ să se publice, sau prin Academia Română, ori, după trebuință, documentele și studiile istorice din când în când, ca o bibliotecă istorică, când sunt lucruri de valoare, spre a nu se ajunge din când în când și la umpluturi, ca pe vremea d-lui Diaconovich; ba și pentru a se dispensa de cheltueli.

Cronică bibliografică.

„*Pomelnicul viilor și morților*“ o condică de trebuință fiecărei familii creștine, care dorește a-și pomeni membrii săi vii sau morți, la sfintele liturgii, parastase etc.

Pe lângă rubricile destinate pentru inscrierea numelui mai conține icoana sfintei Treimi însoțită cu o rugăciune pentru vii și icoana Dlui Hristos cu o rugăciune pentru cei morți.

Are și avantajul a fi întocmit așa că alături de numelui de botez, care se pomeneste în rugăciuni, se poate inscrie și numele de familie, datul nașterii, cununiei, morții, astfel că poate servi totodată de o condică familiară.

E întocmit separat și pentru biserică spre a-și înregistra pe binefăcătorii săi cu dăruirile lor.

Se poate procura dela *Tipografia diecezană* din loc și dela *Administrațiunea ziarului „Tribuna“*. Legat în părăși tari costă 30 fil. iar în părăși de pânză 50 fil. + porto postal.

Albina, X. 34 cuprinde: Kalinderu, Cuvântare la „Progresul Silvic“. Em. Gârleanu, Fugitul. P. Dulfu, Vânzarea lui Păcală. M. I. Popescu, Rostul femeii. Cronică agricolă, comercială, prețurile. Sfaturi, Notițe, Ilustrațiuni.

Natură II. 8. Serbătorirea d-lor prof. Sp. Haret și D. Emanuel. Invariabilitatea axelor mari ale orbitelor planetare, N. Coculescu. Teoria greșelilor, A. Myller. Bătrânețea, V. Anastasiu. Discursul d-lui Mrazec la Academie. Plumbul, Dr. Popovici.

Candela XXVI. 5. Dr. Gheorghiu, Viața și activitatea ap. Pavel. N. Cotos Regulele păr. Vasile al Cesareei. (Partea ruteană). Comunicări, Cronici, Bibliografie.

Revista Teologică 5. Religionea primordială și originea religiunii Dr. I. Bălan. Din trecutul bisericii române bihorene, un studiu foarte prețios. Hirotonirea ca pedecă pentru căsătorie Dr. Miloș. Predică la Dumineca Samarincii V. Gan. Manual de teologia dogmatică de Ios. Olariu. Elemente de catihetică de Dr. Barbu. Informațiuni. Tipicul.

Țara Noastră 20. Prelegeri (la popor) La clacă (versuri) A. Seca. Lucrările agricole în luna Mai, V. S. Moga. Știri. — Nr. 21: Cum să vorbim? Sfaturi doctorști. S'au schimbat vremurile. Îmbunătățirea sorții sătenilor din România. Sandul. Din popor.

Népmivelés II. 4—5, cuprinde un foarte bogat material, din care amintim următoarele articole: Organizarea regnicolară a educațiunii poporului. Teatrul-Urania în serviciul pedagogiei. Cărțile poștale ilustrate, ca ma-

terial de învățământ. Critica metodului din Mannheim. Coeducațiunea în Statele-Unite. Pedagogiul shljöd din Nääs. Cum vom trăi peste 50 de ani? Raportul medicilor de școale din Berlin, despre anul 1906. Îngreunarea elevilor. Conducătorii introducerii în scriere și citire. Copii puțin dotați și școala. Pedagogia experimentală. Destoinicia de muncă și atențiunea. Lumii narea elevilor asupra problemei genurilor. Prețul educațiunii pentru muncă productivă. Despre memorizare. Despre enarări (predare).

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala gr. or. română nou înființată în **Lugașul-superior**, protoprezviteratul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere pe **24 Iunie (7 Iulie)** 1907.

Emolumente: 1. Bani gata dela parohie 210 cor. 2. Dela 100 numere de casă, câte o jumătate măsură de bucate, à 1 cor. 50 fil.; Pentru scripturistică 10 cor.; 4. Pentru conferința 10 cor.; 5. Pământ în preț de 40 cor.; 6. 6 metri de lemne. 7. Cvarțir liber, cu grădină de 1 lanț. 8. Ajutorul sperativ dela stat. Alesul fără altă remunerație e obligat a prevedea și cantonatul în sf. biserică.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poștiți ca resursele lor, ajustate conform normelor statutare, și regulamentare în vigoare, să le subștearnă până la **17/30 Iunie, 1907** subscrisului protoprezviter în M. Telegd, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Lugașul-superior, spre a-și dovedi aptitudinile în cant și tipic.

Lugașul-superior, 11/24 Maiu 1907.

Teodor Filip,
prot em. paroh, preș. com. par.

N. Filip,
notar com. parohial.

În conșlegere cu: *Alexandru Munteanu*, protoprezv. inspector școlar

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala gr. ort. rom. din **Gurbediu** protopopiatul Tinca cottul Bihor cu termen de alegere pe ziua de s. s. apostoli **Petru și Pavel** pe lângă următorul salariu:

1. Cvarțir foarte acomodat și edificiile laterale necesare, cu grădină.; 2. 4 lanțuri pământ arător eventual 100 cor.; 3. Dela 261 numere de case câte 2 coroane; și anume în aceasta suma se cuprinde taxa și spesele de conferință, scripturistică și lemnele precum tăiatul lemnelor; 4. Dela 261 numere de casă în natură câte 1 bradie de cucuruz sfărmat sau 1 cor. în bani; 5. Dela înmormântări mari 2 cor. dele cele mici 70 fil.

Alegândul învățător pentru acest salariu va avea să fie și cantor și să conducă în biserică strana, iar resursele lor instruite conform Regulamentului vor avea recurenții să le subștearnă adresate comitetului parohial subscrisului protoprezviter și până la alegere se vor prezenta în vre-o sârbătoare ori Duminecă în biserică din Gurbediu spre a-și arăta desteritatea în cele rituale. Din ședința comitetului parohial ținută la 1 Iunie 1907.

Nicolae Costa,
președinte.

În conșlegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□—

1—3

Conform ordinului Venerabilului Consistor de sub Nr. 934/7907 din nou se publică concurs pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești din **Miniș** cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1. Bani gata 800 cor. 2. Pentru opt stângini de lemne, din care se va încălzi și sala de învățământ, 240 cor. 3. Curatorat 40 cor. 4. Scripturistică și facerea reparației 20 cor. 5. Pentru conferință 20 cor. 6. Răscumpărare de izlaz 28 cor. 7. Cvarțir cu grădină. 8. Dela înmormântare mică 60 fil; dela cea mare 1 cor. 20 fil; cu liturgie 2 cor.; dela parastas 1 cor.

Doritorii de a ocupa acest post să avizează, că recursete ajustate cu documentele prescrise de evaluare și cu certificatul relativ la capacitatea de a instrui și conduce cor, adresate comitetului parohial din Miniș, să le susțină Prea On. oficiu pprezviteral gr. or. rom. din M. Radna, iar dinșii să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Miniș spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Se notifică, că acel ales va avea să conducă cântările bisericesti în strană, școala de repetiție apoi să instruiască în cântările bisericesti în fiecare an cel puțin 2 tineri în mod gratuit. Dările după beneficiu le va solvi învățătorul. Cvinevenalul îl va primi numai după serviciu neîntrerupt de 5 ani în comună.

Miniș, la 15/28 Aprilie 1907.

Petru Pelle

preș. com. paroh al.

Augustin Ruffu

not. com. par.

În conțelegere cu: *Procopie Givulescu* protopop insp. de școale.

—□—

3 - 3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești dela școala gr. or. rom. din **Mădăras**, să escrie concurs cu termen de alegere pe **17/30 Iunie** a. c.

Dotarea învățătoarească este: 1 Salar în bani 284 cor.; 2. Relul pentru lemne învățătorului 108 cor.; 3. 16 cubule grâu à 11 cor. 176 cor.; 4. 7 cubule cucuruz à 8 cor. 56 cor.; 5. 3 jugăre catastrale 1127 □ pământ arător și un jugăr livadă 144 cor.; 6. Una cânepiște 8 cor.; 7. Competința de pășunat pentru 6 vite 24 cor. de tot 800 cor.; Afară de acestea cvarțir liber cu intravilan de 661 □. Pentru încălzirea salei de învățământ se îngrijește comuna bisericască.

Învățătorul ales va avea să provadă cantoratul precum și instruirea elevilor școalei de repetiție fără alta remunerație; stolele cantonale dela mort mare 3 cor. cu liturgie 4 cor. dela mort mic, cununie și maslu 80 fileri. Cvinevenal îl va primi numai după cinci ani de serviciu prestat în parohie.

Ceice doresc a ocupa această stațiune sunt poțiti ca recursete ajustate cu documentele prescrise, adresate comitetului parohial din Mădăras, să le aștearnă P. O. oficiu pprezviteral în Mébkerék, iar în restimpul concursului să se prezenteze în sf. biserică din Mădăras pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial din Mădăras, ținută la 29 Aprilie (12 Maiu) 1907.

Ioan Teoran

preș. com. par.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□—

3 - 3

Licitațiune minuendă.

Pentru repararea cu pleu a acoperemântului și a turnului precum și pentru văruirea din lăuntru și din afară și văpsirea ferestrelor și ușilor a sfintei biserici gr. or. rom. din **Batta**, prin aceasta se publică licitațiune minuendă pe ziua de **10/23 Iunie** 1907, la 2 ore d. a. Licitațiunea se va ține în școala veche.

La licitațiune se poate participa numai verbal, oferte închise nu se primesc.

Prețul de exlamare e stabilit pentru repararea cu pleu și văpsire în suma de 1087 cor. iar pentru văruire în suma de 1395 cor. 60 fil. Licitanții vor avea să depună vadiu de 10 % în bani gata, sau în papire de valoare acceptabile.

Întreprinzătorii nu au drept de a pretinde diurne, viatic și spese de călătorie pentru prezentare.

Proiectul de spese se poate vedea la oficiul paroh al din loc.

Batta, la 20 Maiu (2 Iunie) 1907.

Ioan Miloș,

cond. of. parohial.

—□—

1—3

Sfânta

EVANGELIE

Tipărită cu litere latine în **Tipografia arhidiecezană**, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului

Domn Arhiepiscop și Mitropolit

Ioan Mețianu.

5 - 5

Se află de vânzare în **Tipografia arhidiecezană** din Sibiu — Nagyszeben, cu următoarele prețuri:

1. Nelegată cu K. 15—
2. În legătură de piele roșie deschisă, tăietură galbină, colțuri încadrate simplu și în mijloc cu cruce, de amândouă părțile, veritabil aurită, cu copcii „ 25—
3. În legătură roșie fină, piele de chagrin, tăietura aurită, colțurile cu evangeliștii, la mijloc înainte „Nașterea Mântuitorului“, la mijloc în dos „Restignirea“, pe amândouă părțile bogat aurită, cu două copcii tari de metal aurite „ 35—
4. Legătură în pluş, fin de mătasă, icoanele de email, încadrate de metal, aurită, cu cutie solidă, căptușită pe dinlăuntru cu mătasă:
 - a) cu patru icoane în colțuri și una la mijloc „ 100.—
 - b) cu opt icoane în colțuri și una la mijloc „ 125.—
 - c) cu opt icoane în colțuri și una la mijloc „ 140.—